

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj.

Videkekre postán vagy helyben házhoz
hordva: 12 frt.
Egész évre: 6 frt.
Félévre: 3 frt.
Negyedévre: 1 frt.
Egy hóra helyben: 1 frt.
Videkről egy hónapra előfizetést nem fogad-
tatunk el.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Belkirály-utca szeglet trencsin-vár 7. szám hórá a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adnak vissza.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor vagy anna-
tere 6kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30kr
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvez-
ményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fűlvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Haase
stein et Vogler Wien
Wallfischgasse Nr. 10.

Nyitlertéri cikkeik

garmond sora után 25 kr. fizetendő

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hórá az előfizetések és hirdetés-
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap

1874. második fél évi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre 12 frt.
Félévre 6 frt.
Negyedévre 3 frt.
Egy hóra 1 frt.
Egyes szám ára 5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legczélsezerűbben pos-
tai utalvánnyal kiadó Stein János könyv-
kereskedésére küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tiszteltepéldánnyal szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

Kolozsvártt. nov. 12. 1874.

(L—t.) „Magyar nemzeti párt” alakulá-
sáról értesít bennünket Szász-Régenből két
alább következő közleményünk, melyeken semmi-
nemű változtatást nem tevének, hogy a tény a
maga eredeti valóságában álljon t. olvasóink
előtt is; a henyé sallangok különben is önma-
guktól leállanak a dolog lényegéről, s csak
erre kívánunk néhány megjegyzést tenni.

Mint az alábbi közlemények kelete s fő-
iránya tanúsítja, a „párt-alakulás” tulajdonké-
peni éle a kormányának az erdélyi cenzus ügyé-
ben tanúsított magatartása ellen fordul, a mi
azonban, remélhetőleg, jó formán elintéztett do-
log levén, e részről idő-nap után sorakozás
szinében tűnik föl az egész kezdemény, mely
— mint nekünk privátim írja — Marosszéken
és Küküllőmegyében is „élénk” viszhangot kel-
tett s legközelebb e törvényhatóságokban is
várhatni az új párt érdekében való értekezést
s ennek nyomán a csatlakozást.

A mozgalmat tehát, ha általánosnak nem
is, de szélesebb körűnek mondhatni, mint a
Kolozsvártt nov. 1-sején tartott értekezlet s az
ennek kebeléből kikerült hármas aláírásu nyi-
latkozat mutatá, mert hogy itt a lapunk ugyan-
ezen helyén már tárgyalta ama nyilatkozat ész-

járásának folytatásával van dolgunk, azt elég-
gé tanúsítja az a kézzelfogható egybehangzás,
mely a köz. gr. Teleki Domokos, br. Kemény
Géza és br. Bánffy Dezső nyilatkozata, meg az
alábbi felhívás közt, egész a szószertinti ismét-
lésekig, tapasztalható.

Némi látszólagos különbség van ugyan a két
enunciatio között: az ottani éles hang az unio
ellen, itt sokkal halványabb, majdnem az el-
mosódásig halvány, de egyebekben, mintha csak
két tojást látnánk egymás mellett.

Csak hogy most, midőn országos párttá
való szervekedésről van szó: mind a netaláni
előny, mind a bizonyos hátrány, mely az actio-
ban rejlik, sokkal nagyobb horderejű, sokkal
komolyabb megfontolásra tarthat számot.

És mi, bár szintén tartjuk magunkat
olyan jó „magyar”-nak, mint e párt-alakító
urak bármelyike, éppen a dolog e nagyobb je-
lentőségű voltánál fogva, nem helyeslehetjük
az új párt, nevezetében foglalt, alapeszméjét.

Mintha nem lett volna már nekünk elég
a nemzetiségi kérdé-ekből: most mi magunk
kezdünk előlmenni a példával s mintegy pro-
vokáljunk minden nemzetiséget, hogy jertek,
sorakozunk egymással szemben, mi magya-
rok egyfelől, oldalt és túlhan ti szászok, ro-
mánok, szerbek, horvátok, németek, tótok,
oroszok stb. stb. Mintha a verebet éppen dob-
bal lehetne a legbiztosabban fogni s a magyar
birodalom minden alkotmányhő polgára nem
is éppen tagja lett volna kezdetűl fogva annak
a pártnak, a mely a magyar birodalmat ma-
gyarnak kívánja tudni és fentartani.

A lehető legrosszabb politikának éppen
azt tartjuk, hogy az erdélyi cenzus kérdése-
ből erőnek-erejével nemzetiségi kérdést farag-
tak, előbb a képviselőház „nemzetiségi” tagjai
s most, mint látszik vaktában, a „magyar
nemzeti párt” alapítói. Nem arról volt itt szó,
hogy egyik vagy másik nemzetiség a választó-
tók sorából kirekesztessék, vagy abba felvé-
tessék, hanem arról, ha az eddigi törvényes
gyakorlat a választó jogosultságra nézve fen-
tartassék-e, vagy pedig jövőre olyak is felvé-
tessenek a lajstromokba, kik eddig e joggal
nem bírtak, bármily nemzetiségűek
lettek legyen is, — és így a választói jogkör
egyfélől kiterjesztését, de ezzel egyidejűleg
az eddigi jogosultak jogköre, éppen amazok
jognyerése által, megszorítások s így birt jo-
guk egy része elvételék-e?

Nem egyik, vagy másik nemzetiség ellen
vagymellett folyt tehát, e kérdésben a harc,
hanem folyt a törvényes gyakorlat fentartása
vagy elvetése, az eddig érvényes jog-hatá-
rok megőrzése avagy kiszélesítése fölött, s

nyújtott neki vigaszt s miután a fia sobajai kissé
ritkultak s kedélye csillapult, elmondá neki, hogy
York minden fájdalom nélkül mult ki, ha pedig
elhagyták volna, hogy természetes halállal legyen
vége, iszonyu kínokat kellett volna kiállania; min-
denekelett azt értette meg vele, hogy én nem va-
gyok kegyetlen e tettemért, (mert e képzelet a sze-
gyorn Ugyornak ugy látszik, rendkívüli fájdalomat
okozott) Yorkhoz s hozzá való szeretetem volt alapja
eljárásomnak és hogy nekem is szívem majd megre-
ped, ha őt így sirni látom.

Victor nem lett volna apjának valódi fia, ha
e szép szavak, e helyes okok, ily édes, halk, szívé-
lyes hangon előadva — egyesülve a nyájas gyön-
géd édesgetéssel — a fájó rokonszenvtől sugárzó
pillantásokkal — nem tették volna meg reá hatá-
sukat. Megtették a hatást, nyugodtabb lett, arczát
anyja vállára hajtá s csendesesen ült karjai között.
Azután kevéssel felpillantva, kérte őt, ismételné még
egyszer miadart, mit arról mondott, hogy York
nem érzett fájdalmat és hogy én nem vagyok ke-
gyetlen; miután az enyhítő szavakat ismételte any-
ját, azt ismét keblére nyugtatá s egészen lecsen-
desült.

Néhány óra múlva bejött dolgozószobámba,
kért, hogy bocsássak meg neki szavaiért s ohajta
velem egészen kibékülni.

Keblemre voutam a fiut s hosszan tartám őt
ölelve, azután magam mellé ültetém s sokáig be-
szélgettem vele, mely beszélgetés folyama alatt sok
oly érzésről s észjárásról tett tanúságot, melyet
csak helyeselni tudtam fiamban. Igaz kevéset talál-
tam benne abból, mi egy „ügyes fiúhoz” vagy
„finom urfihoz” méltó, nagyon halvány csillámát azon
szellemnek, mely később a boros palaczk felett fog
időzni, vagy oly szenvedélyek alapját, mely emésztő
tűzben lobbanhat fel, hanem egészségesen fejlődő

az egyik ugy mint a másik egyenlő mér-
tékben nyujt vala minden nemzetiség-
nek jog-védelmet, avagy jogterjesztést (ille-
tőleg az eddigi jogbirtokosokra nézve jog-
csontkítást).

Midőn tehát ebből az incidensből
akarnak némelyek „magyar” nemzeti pártot
alakítani, nyilván való, hogy éppen annak a
résznek dolgoznau leginkább kezére, mely el-
len védekeznek s oly distinctiot tesznek ma-
gukévé, melyet a nemzetiségek szeretnének
alapossá eskamutirozni, de melynek valóhü-
ségét mi részünkről el nem ismerhetjük.

De még pártalakítási elvűl sem fogad-
hatjuk el a magyar nemzetiségi eszmét. Patay
István ugyancsak „magyar” nemzeti pártnak
vallja magát, hiszen ismerjük 3 szóból álló
hírhedt választási szónoklatát; Tisza Kálmán
ellen sem lehet azt a vádat felhozni, mintha
a magyar nemzetiség ellen törne; Huszár Im-
re menynit kardoskodott a magyar nemzeti
haderő, Schwarcz Gyula a magyar nemzeti
köznevelődés mellett! Deák Ferencz, vagy
Lónyai Menyhért aligha hátramaradának a ma-
gyarság kérdésében az alapítók mögött s mi
ugy tudjuk Sennyei báró magyarsága ellen
sem lehet alapos kifogást tenni, hisz jelszava
éppen a magyar állami közigazgatás szerve-
zése.

Ezt a jelszót véve föl tehát pártelűl,
kivétel nélkül egy párt hívei vagyunk s va-
lóságban mégis minő átkos szétkszakadozottság!

A politikai pártok nem nemzetiségi jel-
lemvonások: nyelv, vérmérsék, arczbőr, kopó-
nya alakulás stb. szerint, hanem politikai el-
vek alapján szervezkednek: a conservatív, avagy
liberalis, radícalis irány uralkodjék-e az állam
kormányzatban? absolutisticus avagy alkotmá-
nyos monarchia, aristocraticus avagy ochlokra-
tikus államszervezet érvényesüljön-e? szabad,
avagy körülzárt kereskedés; polgári házasság,
avagy papiszek; választott avagy kinevezett
tisztviselők; esküdtzéki avagy bírósági igazság-
szolgáltatás stb. stb. azok az elvi különbségek,
melyek szerint a pártok sorakozhatnak s pél-
dál a jobbságsági intézmény visszaállításá
mellett azt hiszem lehetne párttagokat lelmi
Szász-Régenben vagy Maros-Vásárhelyen ép
ugy, mint Balázsfalván vagy Nagy-Szebenben.

Eddig pártalakulatainknak is éppen az volt
Achilles-sarkuk, hogy nem ily politikai el-
veket, hanem a közjogi alaptörvény szerint for-
málódottak s ha volt eddig elkeseredett harc
és végletekre menő gyűlölködés: vajon hova
fajluna ez ellenségeskedés, ha a válaszfallá
azt tennők, hogy Istent, vagy Dumnezeot mond-
e a polgár imádsága kezdetén.

ráját láttam szívemélyében, a szánalom — ragaszkó-
dás — és hűségnek. Észjárása, gazdag tárházát mutat-
ta fel e két alapelvnek — méltányosság, igazságosság;
s az erkölcsi erő kedélyében bő aratást ígért, ha
szellemi rozsdá vagy üszögösség tönkre nem teszük
idővel e szép tulajdönt. Így megnyugtatta gyöngéd
és büszke csókot nyomtam széles homlokára s még
könnyeitől halvány arczára s megvigasztalva bocsá-
tám el magamtól.

De másnap láttam, mint ült arczát kezébe
rejtve a kis halmon, mely alá kutyája volt eltemet-
ve, néhány heten keresztül mindig szomorkodott s
eltelt egy évnél több, míg halgatni akart volna
tanácsunkra, magának más kutyát szerezni.

Viktor gyorsan és könnyen tanul. Nemsokára
már Eton ba kell mennie, hol, gyanitom az első
egy két év reá nézve is csak kin leend: hogy en-
gem, anyját, szülőföldjét el kellend hagynia, fájdal-
mas csapás lesz szívének: aztán meg a verés sem
igen fog neki tetszeni — de igyekezet, tudomány s
a jó eredmény dicsőösége, idővel jó kedvet ad neki
s megjutalmazza. Azonban magam is nagy ellen-
szertvet érzek arra nézve, hogy meghatározom az
időpontot, melyben egyetlen csemetémet, magamtól
távol, más helyre ültetem át; és ha Francis-sal be-
szélünk néha e tárgyról, türelmes fájdalom kifejezé-
sével hallgatja szavaimat, mintha valamely horzasz-
tó műtét kiérletről volna szó, melytől iszonyodik
ugyan idegzete, hanem ereje és bátorsága tiltja ki-
kerülését.

Hanem e lépést meg kell tenni s meg is
lesz téve; mert ámbár hogy Francis nem fogna
fiából élehetetlen mamlaszt nevelni, mégis olynem
gyöngéd lenne hozzá mindig, minőt máshol fel nem
találhatna később s ez nem volna javára.

Ném is ép oly jól lát valamit Victor véral-
katában lappangani, miként én — egy nemét a

Különben ez u. n. párt-program, bár mé-
lyen hallgat, hogy minő politikai elvek szerint
óhajtja államkormányzatunkat vezetve látni:
mintegy önkénytelenül elárulja szíve óhajtását,
midőn kormányunkat és parlamentünket a val-
váolja, hogy a „nemesi” birtok megbuktatá-
sát munkálta.

A historiából és jogtörténelemből mi is
ösmérjük ezt a technicus terminust, s azt is
hallók, hogy volt eset, a mikor a tordai fe-
deles hido egy-egy „nemes ember” megta-
gadta a vámfizetést, mert neki „szabad jussa”
van, de már megengednek a párt-alakító urak,
ha mi „magyarok” tudunk maradni a nél-
kül, hogy a mai alkotmány keretén belül
„nemesi” birtokot ösmérünk.

Hanem van egy, a mit e „programm”-
ban kész örömet üdvözlünk, s ez az, hogy a
„magas” politikával szakítani kíván, s a közjo-
gi ellenzék kebelében is érlelődni indult ama
megyőződésről tesz tanúságot, hogy nem a
pártoskodás, hanem az egy célra törekvő mun-
kálkodás a magyar birodalom polgárainak fel-
adata és hivatása.

Mi is magyar államot akarunk látni e
helyen, erőset és boldogot! Mi is egységes
munkát akarunk folytatni, a pártokra szaka-
dozott erő-forgácsolás helyett, de akarjuk a
mérsékeltlen haladó politika elvei s a nem-
zetiségek egymásra zudítása alapján.

— A főrendiház jogügyi bizottsága nov. 10-
ikén déli 12 órakor tartott ülésében beható tárgya-
lás alá vette az erdélyi adócenzus ügyében ajánlott
kompromisszumot. A kiküldött háromtagu albizott-
ság, mely az újabb javaslat egyes számtételei he-
lyességének megvizsgálásával volt megbízva, tegnap
tartott ülésében tüzetesen foglalkozott e kérdéssel, s
jelentését ma terjeszté a jogügyi bizottság elé, mely
annak alapján vette ezen ügyet tárgyalás alá. A bi-
zottságban, melyben Szapáry Gyula gr. belügymi-
nister is résztvett, élénk eszmecsere után a bizott-
ság tagjai közül ötön a közvetítő indítványra, né-
gyen pedig az eredeti főrendiházi szövegre szavaz-
tak, a kisebbségben maradt négy tag különvéleményt
jelentett be.

„Az erdélyi magyar nemzeti párt.”

I.

Szász-Régen. nov. 8-án.

Hazai kormányuk rövidlátása, pariamentünk
tehetetlensége szomorú kényszerűségbe hozott, minket
erdélyi magyarokat. Az erdélyi censusról megalko-
tott törvényezik a kicsordulásig tele töltötte türel-
münknek poharat. Ha az törvényerőre emelkedik, ar-
ról lehet szó, hogy mi, az erdélyi megyéket lakó
magyarok oda hagyjuk ősi tűzhelyeinket; mert hi-

villanyos erő és tűzfolyamok, mely néha-néha fé-
lelmetes szikrákat láttat felecsillanni; Hunsdon ezt az
ő szellemének nevezi a gyermekben, melyet nem
kellene korlátozni. Én pedig a bűnös Ádámról re-
ánk maradt kovászunk nevezem azt s azon véle-
ményben vagyok, hogy ha nem is kell kivenni
belőle, de mindenesetre illően szabályozni szükséges;
és az mindenesetre illően lesz megvásárolva, kevés
testi vagy lelki szenvedések árán, mely őt alaposan
fogja megtanítani az önuralom mesterségére. Francis
e valaminek, fia erős jellemében, nem ad semmi
nevet; de midőn, ez fogcsikorgatásában, szeme vil-
lámaiban, érzelmei vad felháborodásában csalódás,
szerecséltenség, hirteleni bánat, vagy képzelt igaz-
ságtalanság miatt, nyilvánul, csak keblére öli őt,
vagy magával viszi sétálni az erdőbe: ekkor okos-
kodik aei mint egy bölcsész és az okos beszédnek
Viktorra mindig van hatása, ekkor tele szeretettel,
gyöngédséggel néz reá anyja és Victort szeretettel
mindig kívétel nélkül meg lehet győzni.

Dehát okos tanácsok és szeretet lesznek-e azon
fegyverek, melyekkel jövőben a világ az ő hevesé-
gét megtámadja? Oh bizonyára nem! Fekete sze-
mének e tüzes villámaiért — szilárd homlokán eme
mutakozó felhőkért — kemény ajkainak összeszorí-
tásáért, a fiu egykor csapásokat fog édesgetés he-
lyett — lökéseket csókok helyett — aratni; ekkor
majd jöhet oly percz, midőn a néma düh testét be-
teggé teheti, lelkét örületbe fogja üzni, s azután
jó a megérdemelt és győgyerejű szenvedések hosszú
sora, melyekből bizton reménylem, mint bőlebb és
jobb ember fog ujjászületni.

(Vége következik.)

szen ki akarna alárendelt szolgálásra degradáltatni ott, hol vagyoni és szellemi felsőségünk őseinkről ránk maradt örökségénél fogva, vezérszerepre vagyunk jogosítva. A mi értelmünk nem tudja belátni, hogy minő államkormányzási bölcsesség sugalmazta az intéző miniszternek és parlamentünknek azt a tanácsot: hogy feladja e bérezes hazában a magyar nemzetiség érdekeit; még kevésbé vagyunk képesek belátni, hogy mi haszna lesz ebből a magyar állami életnek. Őseink másképpen gondoskodtak védelmünkről, égbenyúló bérceztetőnkre sásfészkeket építettek, melyekben megvonulhassunk elleneink támadásai elől. S hogyan gondoskodik rólunk jelenlegi hazai kormányunk. A helyett, hogy erődtített helyeket készítené számunkra a törvény gránitköveiből, a honnan biztosan dominálhatnók, szemünk láttára, állami életünk ellen conspiráló elleneinket: a törvény által ellenünk emelkedő fegyvert adott kezükbe. és pedig éppen akkor történik ez, a mikor száz atyáinkat kifogyhatatlanok a magyar nemzet és magyar állam szídmazásában, a mikor román testvéreink az által mutatják ki irányunkban testvéri indulatokat: hogy a magyar nép legnagyobb elleneinek egyikét választják meg metropolitájukká, arra adják szavazataik többségét, a ki dicsőségének tartja: hogy a koronás magyar király ellen tüntetett. Valóban! ha a mi sorunkat nem Budapesten, hanem Bukarestben intéznék: még akkor sem lehetett volna rólunk mostohább gondoskodni, még akkor sem lehetett volna a magyar nemzetiség érdekeiről jobban elfelejtkezni.

De ha el vagyunk felejtve hazai kormányunk és parlamentünk által, nem felejtkezhetünk el mi saját magunkról; mellőzhetetlen kötelességünk sorakozni, hogy megmentsük, a mi még megmenthető, az erdélyi magyar nemzetiség érdekei számára. E kötelesség, a fenyegető veszély elevenen érzett ösztöne, gyűjtötte egybe Szász-Régenben a vidék magyar földbirtokosainak jelentékeny számát, hol a különböző politikai pártszínezetek teljesen összeforrva „erdélyi magyar nemzeti párt” czíme alatt, egy hatalmas szövetséggé alakultak, melynek nincs egyéb célja, mint minden jogos eszközzel oda törekedni: hogy Erdélyben a magyar nemzetiség érdekei, az alkotmányos magyar állam javára, megóvassanak.

A párt a mai napon megalakult. A zászló ki ki van bontva. Egy alább olvasható, az erdélyi magyarsághoz intézett nyílt fölhívással kíván egyelőre magáról életjelt adni.

Meg vagyunk győződve, hogy az erdélyi magyarságnak minden hű fia, ki szívén hordozza nemzete érdekeit, e zászló alá fog sorakozni.

Az itt jelzett fölhívás így hangzik:

II.

Az

„Az erdélyi magyar nemzeti-párt,” mely f. hó 8-án Szász-Régenben Tordamegye felső kerületéből nagy számmal egybegyűlt földbirtokosaiból, minden politikai pártszínezetek testvéries egybeolvadásával megalakult, a következő fölhívást tartja szükségesnek az erdélyi magyarság minden hű fiához közrebecsátani.

Fölhívás!

Indítatva azon számtalan csapások által, melyek hazánkat az alig múltban — indokolatlanul — és nagyobbára egészen parlamentjeink és saját kormányaink gyámoltalansága következtében érték, és látva azt, hogy eme vészteljes uton, mely azokat szülte, újabb fokozatos sebességgel haladunk, — elvégre eljöttnek látjuk az időt félre téve minden pártszínezetet, fölhívni Erdély minden magyar hazafi érzelmi lakosát egy tisztán magyar nemzetiségi önvédelemre és specialiter az erdélyi részek érdekei oltalmára egyesült párthoz való sorakozásra.

Ugyanis e fölhívásunk indoklására legyen szabad nekünk egy kis visszapihlantást tennünk — hova jutottunk országosan és kiváltkép mi erdélyi magyarok, lefolyt alkotmányos önkormányzatunk rövid 7 éve alatt.

Justitának, mely került 3½ millióba öngazgatásunk kezdetén, most fölémet 12 milliót; nem volt jó akkor, még sokkal rosszabb most, — és kiváltkép erdélyi szempontból nem csak drága és rossz, de tekintve annak eddigi kezelését — kivált a pesti törvényszékek által urbéri ügyeinkre nézve — bátran merjük állítani, hogy az — akara vagy könnyelműségéből — a dolog lényegén keveset változtat, egyenesen az erdélyi magyar nemesi vagyon törvényes megrontásával azonosnak tekinthető. Határ-policiánk hiányzik. Bűnpereink megdöbbentő számra emelkedtek, s szomorú tanúságot tesznek jelenünk vezérérőfiai által proklamált kultur-állami létünkről.

A közigazgatás merőben hiányzik, és ha valahol találunk közigazgatási kisebb tisztviselőt, ki erélyességéről ösmertet, kalapot kell előtte emelnünk, mert midőn ügyünket végezi, azt majd mindig saját felelősségére és veszélyére teszi, mivel törvényeink szerint alsóbb közegeink nem igazíthatnak ugyasólva semmit is a sorozáson kívül, a felsőbbekkel pedig meg vagyunk elégedve, ha energiájukat nem pazarolják reánk, mert ha olykor Janus arcukkal felénk találnak fordulni, azon nap, rendesen naplónkba szomorú betűkkel jegyeztetik.

A nemzetiségi agitációk elvették már Magyarországtól Horvátországot, elidegenítették a Bánátot és Bácskát, és ki tudja nálunk, is hogy annak mi eredményei lesznek előbb-utóbb: hogy mi lehet be-

lőlnök, azt az alig múlt emléke az 1848-ik esztendőből, ugyhiszem, néha még most is szemünk elébe tárkozi.

S ezen jó szolgálattért díjul megnyerték már mindenestre a nemzetiségi törvényt, a naszdói dominiumot, s most Szapáry gróf census leszállítási törvénye által nekik adja a régi erdélyi magyar megyék követválasztási jogát és következésképp azoknak megye bizottmányait.

Status-financiánk e napokban vázoltatott Ghyezy ó nagyméltósága által, egy temetési előadásához hasonló beszédében, melyben ezen elősmert kapacitás csak egy módját találja pénzügyünk rendezésének, és ez az adók sok, nagyon sok milliókkal való emelése, akkor, midőn a megfizerezett status kiadásokból csak nagyon kis összeget tartja helyesnek törölni, hadd fizessen földmives, iparos, kereskedő, és tartsa hivatalnokai legióját, kiknek kezelése nyomán az előbb pár szóban vázolt állapot virágzik.

És mindezen csapásokkal szemben mi szerepe volt eddig képviselői karunknak, mint erdélyrészi küldötteknek? tartoztak egyik vagy másik párthoz, és — dicséret a kevés kivételeknek — játszották a magas politikát, szavaztak Tiszvárt vagy Deákkal, és tönkre hagyták tétetni — a magyarországi alsóház többsége által összes ott fölmerült érdekeinket.

Fölhívunk tehát mindonkit, kiket még érdekel a közügy, kik még valamennyire hiszik a jövőt — azon jövőt, melyet nemzetünk legnagyobb fia, mint jósgigét, pár évtizeddel ezelőtt kimondott, t. i.: hogy „Magyarország nem volt, hanem lesz;“ azon jövőt, melyet összetörni jelenünk kicsi, nagy emberei, ugylátszik, Budapesten vállalva egyesültek.

Fölhívjuk mindazon bámi pártou levő jó hazafiakat, egyesüljünk pártszínezet nélkül és igyekezzünk legalább ezen erdélyi részekben megmenteni a mi még megmenthető.

Idő pedig a halogatásra nincs, justiciánk elvesszi földjeinket, censusunk képviselő választási jogunkat, megyei bizottmányainkat, önkormányzatunkat. Fináncz minisztereink agyon nyomnak adóval, és tönkre téve minket, tönkre teszik kiváltkép ez országban a magyar nemzetiséget.

Föl tehát! alkossunk pártot, mely mindaddig, míg valamely magyarországi párt helyes belpolitikai és kiváltkép magyar nemzeti irányával megegyez, avval legjobb meggyőződése szerint egy célón halad, de kész szembeszállani és minden utógondolat nélkül megbotkoltására törni mindazon miniszteriumoknak, melyek — mint a jelenbeni — szemök elől téveszték, hogy ők itt Keleten a cultura és különösen a magyar nemzetiség harcászai vezetésére vállalkoztak, midőn a bársonyszékek birtokába jöttek.

És alkossunk pártot, mely kiváltkép erdélyi érdekeink mellett merjen és tudjon lándzsát törni, a képviselőházban, mely legszentebb érdekeinket a közelmúltban oly tenhéjazó megvetéssel kezeli.

Alkossunk pártot, mely tudja annak idejében kényszeríteni — ha kell — erdélyi képviselőinket, hogy felhagyva a magas politikával való szédelgéssel, ügyeinket kötelességszerűen oltalmazzák, vagy bevallva tehetetlenségüket, jöjjenek haza, hogy helyeiket bátrabbaknak adhassuk át.

Keleti ügyek.

Konstantinápoly, oct. elején.

Az európai nagyhatalmak elhatározása a román kérdésben itt nagy benyomást tett az elfogulatlanul itélőknél; e határozat valóságos esemény, jellemezvén az európai államok politikáját a Portával szemben.

E politika abban foglaltatik, hogy el vannak tökéltve Törökország adózó népeit, teljes függetlenségére irányult törekvéseit támogatni. Ezen tény nagyon fontos és egyenesen a török kormány és keresztényen alattvalói közti viszony nagyon kényes és nevezetesen kérdésére vonatkozik, mert az a pont határozza meg az állást, melyet az európai államok foglalnak el a török kormányval szemben.

Tagadhatatlan, hogy a török kormány számos évek óta tettekkel mutatja ki szándékát, hogy leoldja a korlátokat, melyek ezelőtt a muszlimokat és keresztényeket két ellenséges tábor gyanánt különítették el. Az utóbbik ugyan nem zaklattatnak oly rendszeresen, mint ezelőtt; mindazonáltal még nem helyeztettek a muszlimokkal teljes egyenlőségbe, miként kellene.

Ámbár hogy azok általában jobban vannak nevelve, azon buzgalom folytán, melylyel a keresztény községek iskolákat és magasabb tanintézeteket emelnek, mégis a rajah (keresztény) fia munkássága és buzgalma dacára sem nyer oly gyors előléptetést az állambizaltokban, mint a fiatal muszlim, kinek legfőbb érdeme a felsőbb hivatalokkal való sogsorsága.

Sőt vidéken az alsóbb tisztviselők még mindig zaklatják a keresztényeket: tanúságtétel végett meg nem bocsátatnak a Cheri (vallási törvény) törvény-széke elé, ámbár hogy e tényt másképp állították az angol képviselőházban.

Nem lehet keresztényt találni a vidéki közigazgatás hierarchiájának különböző fokain, minden veli, nuhszarif, kaimakam és mudir muszlim; a hadeereg és tengerészetből ki vannak zárva; még mindig fizetik disztelen adójukat a katonai szolgálatról való mentességükért; a muszlimán és keresztény iskolák el vannak különítve; a társadalmi élet

minden viszonyai közt a muszlimán hittársra iránt észrevehetőleg bizonyos tiszteletet tanusít, melyet a keresztényről megvon.

Szóval a muszlimanok nagy tömege éppen nem szívesen fogadja azokat a reformokat, melyek a keresztényeket részben gyakorlatilag, nagyrészt pedig csak elméletileg felmentették az egykori megaláztatásoktól. E tény a mindennapi élet minden viszonyai közt matatkozik és bizonyos egyes kivételek által még nem döntetik meg. Hogyha e kényes kérdést egy muszlimán előtt szóba hozzák, ő azonnal ellenveti, hogy a keresztények a közigazgatás állomaira bocsátatnak és itt magas hivatalokat viselnek; felsorol keresztényeket, kik mint államaltitkarak a miniszteriumokban, mint osztályfőnökök és főszekesztők működnek; megjegyzi, hogy az idegen államoknál accreditált öt követ közül kettő keresztény, a londoni és berlini, Mussurus-Pasa és Aristarchi-Bey; ráutal, hogy négy teljhatalmu ügynök közt két keresztény van, Caratheodori-Effendi Itáliában és Aristarchi-Bey az amerikai egyesült államokban.

Ez okoskodás csak azt bizonyítja, mit kezdetben mondtunk, miszerint a kormány az erős ellenzés dacára is dicséretesen törekedik megfélemleni a hátti-serif és a hatti-humajumba foglalt ígéreteknek, melyek szerint a sultánok kötelezték magukat, hogy muszlimán és keresztény alattvalóik közt polgári és politikai egyenlőséget hoznak be.

De az itt említett kivételek, melyekhez még nagyon sok mást is lehetne csatolni, annyira számot, hogy joggal lehet mondani, miszerint ezek képezik a szabályt a muszlimanok és keresztények közti egyenlenségre. Ez a birodalom szervezetének egyik gyöngye oldala. Ezért nem lehet egyesíteni a két nagy néprész érdekeit, hogy ugyanazon jogokkal ellátva, ugyanazon kötelességeknek alávetve, e y népet alkossanak melynek csak egy törekvése és egy célja van, a közös haza boldogsága és emelkedése.

A kormány, noha e politika felé irányult szándokot mutat, azt nem alkalmazza elég következetes és erőlyllyel.

Felöltségük is meg volna könnyítve, ha az eddigi megkülönböztetés muszliman és keresztény közt nemcsak színleg van elenyésztetve.

Valószínűleg ezen viszonyokra való tekintettel gyakoroltak az európai hatalmak most új nyomást a Portára, a fensőbbre alá tartozó keresztény tartományok pártjára állottak a Portával szemben.

A hatalmak ez elhatározására kétségkívül nem csak az egyedül indok volt befolyással, bizonyára kizárólagosan politikai szempontok is kívánták azt, de hihető, hogy bizonyos mértékben az itt kifejtett körülmények bírták őket e határozatra,

„M.”

Külföldi szemle.

Kolozsvártt, nov. 12. 1874.

Franciaország három megyéjében mult vasárnap, nov. 8-án megejtett pótválasztások végeredménye egy párisi sürgöny szerint következő:

Drome megyében megválasztott Madier Montjau (republikánus) 34,702 szavazattal a conservatív Morint 18,809 szavazata ellenében; Nord megyében megválasztott Parcy (conservatív köztársasági) — ki mellett Thiers is sorompóba lépett — 118,689 szavazattal Fiévet (bonapartista) 102,000 szavazata ellenében. Oise megyében beteljesült a közmondás: „Inter duos litigantes tertius gaudet;“ mert a két republikánus jelölt elől a bonapartista Monchy herczeg ragadta el a győzelmet 53,354 szavazattal, míg a radicalis republikánus André Rousseille csak 19,167 a conservatív köztársasági Levavasseur pedig csak 18,816 szavazatot kapott.

E választásokban is tehát mind jobban előtérbe lépett az, hogy Franciaországban csak kettő között lehet a választás: köztársaság és császárság között. Az itt felsorolt szavazatok száma s a jelöltek nevei és politikai hitvallása kétségtelenül igazolja, hogy a republikánusokon és bonapartistákon kívül a többi pártárgyalatok mind jobban háttérbe szorulnak s leszoríthatnak a politikai szereplés színteréről. A két erős és márkírozott párt csak a köztársaság és a császárság párta. Azonban így állván a dolog és így lévén feltéve a kérdés, szembetűnő, hogy három jelölt közül két köztársasági választatik és csak egy bonapartista. Éppen így történt az october 18 ki pótválasztásoknál: akkor is négy jelölt közül választott három republikánus és csak egy bonapartista: Delisse Engrand Pas de Calais megyében.

Tagadhatlan, hogy a császárság eszméje, illetőleg a bonapartisták pénze — kivált miután a kormány-részéről támogatásban részesül, jelentékeny tért foglalt egy idő óta; de ezért nincs okuk kétségbe esni a republikánusoknak: saját erejükből és mindenféle támogatás nélkül hatalmas győzelmeket vívtak ki. A republikánusok győzelme a bonapartisták fölött ugy aránylik, mint 3 vagy 4 az 1-hez.

Franciaország helyzetéről egy cikket közöl Laboulaye Ede a „Journal des Deb.” hasábjain, hol többi között felhívja a jobbközpét, hogy csatlakozzék a republikánusokhoz, aztán így végzi elmékedéseit: „Mi az országban a pártoskodásokat illeti, sokkal csekélyebbek azok, mint azt, velünk elhitetni igyekeznek azok, kik arra vállalkoznak, hogy minket

hat éven keresztül bölcsökké tegyenek. Az utóbb választások is kellőleg bizonyítják, hogy csak két párt áll szemben egymással: a republikánusok és a bonapartisták. El van-e már most határozva a jobb közép (orleanisták), hogy a császárság védenéce legyen. A helyett, hogy hozzáuk csatlakozzék, segédkező nyújtson ahoz, hogy a kormány az ország közreműködése által szerveztessék, a szabadság biztosításáért minden jogos érdek és igény kielégíttessék, annyira ment volna már, hogy elragadtassa magát az árál-tal? El van-e határozva, hogy a nép jogainak védelmét egyedül csak reánk hárítsa, egyedül csak nekünk hagyja fenn? Most kritikus a helyzet; az alkalom nemsokára eltűnik.

Köztársaság vagy a nemzetgyűlés feloszlatása. Ez a mi jelszavunk. E téren kezét nyújtunk és légy ottot adunk Franciaország minden barátjának; reméljük, hogy nem fognak annyira önféjűek lenni és minket magunkra hagyni most, midőn a közvélemény azt kívánja mindnyájunktól, hogy az ország érdekében egyesüljünk.”

A francia pótválasztások eredményén kívül a nap másik érdekes eseménye az, hogy Don Carlos visszanyomtatott a spanyol republikánus csapatok által francia területre s ott állítólag a párisi spanyol követ és a bayonnei spanyol consul föliépése követ kezében belebebeztetett. — Don Carlos bandái Irún vetették ostrom alá, petroleumos bombákat vetettek; városba, de még sem tudtak semmire menni. Egy újabb távirat jelzé, hogy Loma tábornok 6000 republikánus katonával sietett Irún segítségére s még nov. 7-én oda is érkezett. A karlisták e napon abban hagyták az ostromot és nagy hősiessen Loma elé be mentek, hogy csapataival megütközzenek s ugy látszik ez ütközetnek lett az az eredménye, hogy Don Carlos, miután csapatai szélszórattak, megverettek francia területre üldöztetett Loma katonái és a ki-rohant iruni helyőrség által. Egyébiránt e mozzanatra vonatkozólag bevárandók még a további értesítések és felvilágosítások. Ha esakugyan valóban bizonyul Don Carlos belebebeztetése, a mi különben éppen nem lehetetlen, akkor a karlismus, mint fejevesztett hulla, rövid idő alatt elérí rég megérdemlett sorát: a megsemmisülést. Nem ok nélkül hagyta el tehát Don Alfonso és neje a karlista hegyeket.

Eddig ugy szólva semmit sem tudhatnia madridi kormány tetteiről és magatartásáról. Minden spanyolországi hír és tudósítás, a mi különben igen természetes, egyedül az északi harcztérre vonatkozott. Most a „Gazeta de Madrid” közli Sagasta belügyérnek a tartományi kormányzókhöz intézett körlevelét, melyben a kormány belügyi politikájá fejti ki. Sagasta semmi újat nem mond; de a több oldalról fölmerült követelményekre kifejti, hogy a cortes csak a karlista lázadás leveretése után fog egybehivatni, addig nem, aztán a minden pártot képviselő cortes kötelessége lesz végleges kormányt alkotni, addig pedig a mostani cabinet arend szigorú fenntartására fordítja figyelmét és erejét.

Az olasz parlamenti választások eddigi eredményéről következő tudósításokat jegyezhetünk föl: Eddig 193 végleges választás eredménye van közülve s 182 szűkebb választás lett szükségessé. A végleg megválasztottak közül 78 jobboldali, 13 jobbközépi, 31 középpárti, 19 balközépi és mintegy 50 baloldali. — A szűkebb választás alá eső jelöltek többsége a mérsékelt szabadelyű pártokhoz tartozik. — Saffi Auréli három kerületben választott meg. — Garibaldi kettőben (Rómában és Milanóban), a miniszterek is valamennyien megválasztattak. Szűkebb választás alá esnek többi között Ricasoli, Peruzzi, Lammarmora, Correnti és Ferrari.

Egy emlékünnepe

az iparos olvasó-egyletben.

Krémer Ferencz életrajza.

Folyt. és Vége.

A tapasztalati ismeretekkel bíró jellemes és evékeny férfit mestertársai 1858-ban czéhmaster-séggel tisztelték meg, mely kitüntetést lelkiismeretes buzgalommal 1861-ig viselte.

Czéhmasteri működésének örökméleke az iparos egylet, mely mestertársai javára célzó nemes indítványa folytán keletkezett. Indítványozta ugyanis, hogy a külföldön már óriási eredményeket szűlt társulás elvét a Kolozsvártt létező német és magyar czéh egyesítése által igyekezzenek megvalósítani és a két czéh tagjai javára anyagilag is elég erős társulatot alakítsanak. Indítványa azonban a magyar czéh anyagi feltékenysége miatt elvetetett.

Ekkor átlátva mestertársainak a régi intézményekhez való makacs ragaszkodását, e téren többé kísérletet nem kezdett. Azonban fogékonyabb mestertársainak ajánlotta, hogy üzleti élet emelése végett alakítsanak egy társulatot, hozassanak közösen férfi és női divatképeket, mintákat s egy pár lapot is, hogy így üzleti és szellemi képzettségük fejlesztésére közös anyagi segélylyel működjenek közre.

Ezen indítványa elfogadtatott, s csakhamar buzgó közreműködés mellett a társaság meg is alakult 1860-ban. Az életrevaló eszme utat tört és már 1861-ben a kis alig, néhány tagból álló társaság Krémer Ferencz elnöklése alatt a kormány

által is engedélyezze a mai „Iparos egyletté“ nőtte ki magát. Ezen egyletnek 1862-ig elnöke, 1864-ig pénztárnoki, 1866-tól 1867-ig ismét elnöke és az 1868-dik évben újból pénztárnoki tisztét viselte. Ugy is mint egyleti tag, ugy is mint tisztviselő önérték nélkül, egyedül az egylet felvirágzása és tekintélye emelésére szentelte idejét. 1868-ban akkori elnök Benigni Sámuel halálával a jobbakk által féltékenyen őrzött egyetlen iparos társalkodó fenállása kétségessé vált, mert tagjai közönyösök lettek, az egyletből sokan ideiglenes, sokan pedig véglegesen kimaradtak, áldozatkészségről pedig semmiféle kiállítás nem lehetett.

Maga az ideiglenes elnök Krémer Ferenc is elvesztette minden bizalmát az egylet fenállatása iránt, és fájdalommal bír, de a társulás eszméje megmentéséért a szintén hanyatló főben álló polgári társalkodó ajánlatát, hogy az iparos-egylet a nevezett társalkodóval egyesüljön — elvben elfogadni hajlandó volt. Az egyesülés eszméjét azonban az iparos-egylet tagjai nem osztották mindnyájan, hanem az egylet életének sorsát szavazás által kivánták eldönteni. És egyetlen szavazat dönté el az élet-halál tusát. E szavazattal az „Iparos-egylet“ élete ki lön mondva. Ez az iparosság önállóságát és életképességét tanúsító jelenet az egyleti tagok által nagy lelkesedéssel fogadtatott s Krémer Ferencz újból az elnöki széken szokottnál nagyobb erélyvel látott hozzá az egylet létezését biztosító tagok toborzásához, mely működésében K. Papp Miklós a legnagyobb eredménnyel támogatta.

Az „iparos-egylet“ ezen újjászülése tagjaiba új erőt és lelkesedést öntött. Alig volt valamirevaló iparos, ki az egylet tagja ne lett volna, s a pusztá tagsággal csak kevesen elégedtek meg, mindenki hatni, újítani akart, mert a köztisztletben álló elnök nemes példaként feltűnően hódított. Ezen mozgalom folytán keletkeztek az egylet kebelében a tan-pénz, — és iparügyi szakosztályok, melyek mindannyian az iparos osztály értelemi és anyagi felvirágzására czélzó javaslatokat dolgoztak ki.

Ezen szakosztályok egyike az iparos kölcsön-pénztár, másika pedig e napokban megnyitandó ipariskola létrehozásával működése eredményét fényesen meg is kuszoruzta. Az iparos-egylet ezen eredmény-dus munkássága kiválólag Krémer Ferencz érdeme, ki 1868 óta az egyletnek folytonosan elnöke volt, és tisztét nem hiúságból, nem önhasznosulásból, mert erre kilátás sem lehetett, hanem gondolkodása, mestertársai művelődése, egyáltalában hazai iparunk és iparosaink háladása érdekében lelkiismeretes buzgósággal töltötte be. A ki csak látta őt, a barát-ságos embert, mindenki tisztelettel viseltetett iránta, mert nem volt önhitt, elbizakodott, hanem előző-kenysége által még ellenfeleit is lefegyverezte.

Azonban nemcsak az iparos egyletben, hanem azonkívül is hatott működése; mert 1859-ben ott látjuk a kisegítő pénztár kezdeményezői és alapítói között, hogy iparos társait a lelketlen uszorások körmeiből kiszabadítsa. Ugyanezen évben részt vett a „Viktoria“ biztosító társaság alapító közgyűlésén, hol később mint alapító- és bizottmánytag működött. 1869-ben és egész haláláig a városi communitás, illetőleg bizottság tagja, a kereskedelmi és iparkamara alelnöke s a polgári iskolai tanácsnak is tagja volt.

1873-ban pedig esküdtszéki taggá és az ág hitvallásu egyház gondnokává választott. Ezekon kívül még „Torna-vivoda“ egylet pártoló, a „Lövöldé“ alapító tagja volt, 1874-ben meg a „Táztöltő“ egylet rendfentartó osztályának is rendes tagja volt. És mikor leginkább kellett volna birni, hogy tettei, nemes példája az ifjú nemzedék kebelében gyökeret verjen, meghalt 1874. aug. 3-án nejét s 8 gyermekét hagyva maga után.

A közrészvét, mely halála fölött nyilvánult, kifejezte, hogy egy jó indulatu emberbarát és értelmes munkás veszett el benne, ki a kor intő szavá, a társulás elvét felfogta s azt valóistani igyekezett az iparos osztály anyagi és szellemi erejének fokozására. Krémer Ferencz halála mindenekfelett az iparos osztály vesztesége. Mert ő, mint maga kifejezte, nem önértékből, hanem a nemzeti ipar fejlesztése céljából tette meg 11 évi fáradságos utazását. De tekintve munkásságát, czéljait, bátran elmondhatjuk, hogy nemcsak az iparosok, de hazánk, nemzetünk boldogításának egyik tényezője lelkiismeretes munkája hullott el benne. Mert sohasem volt nagyobb zűkeg felvilágosodott iparosra, mint ma, midőn társadalmi viszonyaink átalakítása, iparunk emelése égető zűkeg, hogy anyagi erőt szerezve, állami életünknek támaszt nyujtsunk. Fájdalom tehát, hogy az iparos osztály hivatását felfogni tudó kevesek egy-ét ma már nem a tettek mezején, hanem csak em-ekében tisztelhetjük. De ha tiszteletünk őszinte löbb-utóbb tette buzgunk példája által. Lesz idő, midőn a gyermek hálás elismerést mond e kép meg-örökítéséért, melyre az atya fősvény kezekkel nyujtotta fillereit, mert megtanulja az azt megörökítő Krémer Ferencz életéből, hogy a kitartó munkás-ság, becsületesség az élet után többet ér, mint az ífogult önérték piszkos keze által egybehalmozott rága kincs!

Mi pedig, kik őt tetteiből ismertük, kiknek íbeszélte, hogy utazásai alkalmával soha sem öltö-ött hitvány rongyokba, hogy szánalom gerjesztés, lal koldus fillerekkel tegye meg költséges utazá-át, hanem dolgozott és munkát kért, — tanuljuk

meg tőle nemzeti becsületünket munkásság által tar-tani fenn, tanuljunk a korral haladni, lelkesedni embertársaink jolleért, mert így el kell jöjjön azon idő, midőn Krémer Ferencznek a mostaninál nagyobb, tartósabb emléket emelhetünk: a nemzeti ipar be-csülete és iparosaink tisztetében! Mi hogy ugy le-gyen — adja az ég!

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Budapesten nov. 12. 10 ó. — p. d. e.

Érkezett, nov. 12. 10 ó. 40 p. d. e.

Andrássy külügyminister az orosz vámügyi alkudozások ügyében nehézségeket emelő osztrák kereskedelmi ministerhez jegyzéket intézett, mely nagy feltűnést kelt. Banhans valószínűleg visszalép. Állítják, hogy Bartal minister a duna-fejedelemségi kereskedelmi szerződések ügyében Andrássyt nem támogatja. A főrendiház jogügyi bizottsága a nyelvkerdést illetőleg az igazságügyminister szövegét fogadta el.

A Don Carlos meneküléséről szóló hír újból megczáfoltatik.

A tót ifjusági egyletek szövetségét akarnak alakítani.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, november 12. 1874.

— A pardubiezi vadászatokról. Ó felségeik megérkeztek Pardubiczba. Nagy néptömeg fogadta őket a polgármester egy cseh nyelven kezdett és németül folytatott beszédben üdvözölte a felségeket. A király cseh nyelven köszöntö meg a szivélyes fogadtatást s maga mutatta be a királynénak Kraus postamestert e szavakkal: „Pardubiezi házigazdánk.“ Mindjárt délután vadászat volt, hollalival Rossitznál, Párdu-bicztól két mértföldnyire. Vadászat után ő felségeik Kraus postamesternél pihentek s azután Kladrubba hajtottak, honnét minden nap délelőtt 11 órákor indulnak Pardubiczba. Tegnap este a legszigorubb incognitóban Prágába mentek, de még ugyanazon éjjel visszatértek. Ma lesz a diszebéd Kladrubban, melyre hivatalosak a vadásztársaság tagjai. Ó felsé-geik az eddigi program szerint vasárnap jönnek vissza Gödöllőre.

— A kir. igazság miniszter Medvé György, besztércezi járásbírósi irakot, hasonló minőség-ben a K. vásárhelyi járásbíróshoz, s Urkaly Péter szentgyörgyi járásbírósi irakot, hasonló minőség-ben balásfalvi kir. járásbíróshoz helyezte át.

— Az első lövész estély szombat este fog megtartatni a Biasini szállodában, mely szálloda ez idő szerint az egyedüli alkalmas hely ily ősejőve-telekre. Ez estélyen — mint halljuk — nemcsak lövészek és lövészbarátok fognak tömegesen megje-lenni, hanem a hölgyek is nagyszámmal vesznek részt. A közlött program egyebként is oly érdekes, hogy ez estély fényes sikerülte felett semmi kétség se lehet.

— Mendelsohn-Bartholdy Paulus orato-riuma f. hó 22-én, vasárnap délbén 12 órákor, fog az ev. lutheranusok templomában előadni. E nagy és nálunk még eddig elő nem adatott egyházi zene-mű előadásában városunk majdnem összes műkedve-lői részt fognak venni. Az eddig tartott valóban ér-dekes próbák után itélve, közönségünk ismét ritka műlvezetere számíthat, a mely által derék zene-con-servatoriumunk életrevalóságát a zeneművészet ter-jesztésében és ápolásában ismét fényesen be fogja bi-zonyítani; létezésének és további fennmaradásának jogosultságát pedig egy szép ténynyel fogja szaporít-hatni, a mely tény hivatalos leend közönségünk kö-reiben is a kellő, megérdemelt pártolást felébresz-teni. A zenemű szövege magyar és németnyelven, annak idején szét fog osztatni a résztvevő közönség között. A már is szépen nyilvánuló érdeklődés foly-tán felhívjuk közönségünket előjegyzéseiket doctor Hincz György ur gyógyszerárán vagy Duha Ti-vadar ur kereskedésében mielőbb megtenni.

— Kükküllő megyének nov. 2-án tartott bi-zottsági gyűlése, Farnos Elek indítványára határozat-ilag kimondotta, hogy jövőre a kihágások ügyek a politikai tisztviselők által láttassanak el.

— A besztércezi földművelési iskola javain felállítandó gazdasági épületek építkezései még ez ősz folytán megkezdhetnek a kormány által ajándé-kozott 2000 forintból. E tanoda tanulóiban nem fog hiányt szenvedni s mint a „H. Ztg.“ értesül, egy tanuló fölvetel végett Szamosújvárról is jelentkezett.

— Új sós-fürdő. A pintakiak egy regényes erdőközorozott vidéken sós-fürdőt akarnak létesíteni. E fürdő, minthogy a Szamosotól is könnyen hozzáfér-hetővé tétethetik, valóban szükségét pótol s vize só-gazdagságánál fogva, mely körülbelül 30% sót tar-talmaz, egy gyógyfürdőhöz köthető minden kíváncsi-maknak megfelel. Az új Besztérceztől azon helyig, hol e fürdő felállítatik, elég jó.

— Öngyilkosság. Besztércezn, minden szen-tek napján, egy fiatal ember épen az istenitáztélet

alkalmával elhatározza, hogy életét kioltja. E czélból egy szekrényből még a mult századból való rozsaant mordályt vett elő, s megtöltve azt három ölmöda-rabbal, a töltést szájába lödte. A tűzők azonban va-lószínűleg csütörtököt mondtak, mert ismételt kísér-letek után végre csak gyufával sikerült a mordályt el-sűtönie. A szerencsétlen lövés következményei su-lyos égetés, a szájuég megsejtése s heves vérzés valának. A halál csak htfőn este állott be, miután a sérült vasárnap eszméletre tért s ámbár nehezen, de még is szólni tudott. A 24 éves, vagyonos, jó családból való fiatal ember már hosszabb idő óta szenvedett öngyilkossági mániában.

— A fehérmegye Súly községében — mint a „M. Ujság“-nak onnan az iskolatitkár írja — egy 20 éves G. M. nevű szolga mult szeptemberben a mint a mezőn szántott, meglát egy 8 éves lánykát, ki korszájával a falu felső részén levő kuthoz ment. A szolga a szántást abba hagyva, a lányka után ment s midőn a kuthál utolérte, vizet kér tőle. A lány oda nyujtja neki a korsót s miután ivott, azt mond-já a lánynak: „jerr és csókolj meg.“ Az élnék ke-délyű lányka az illetlen tolakodót e szavakkal uta-sítá vissza: „menjen a nagy lányokhoz csókolózni, én kicsiny vagyok.“ — Erre az undok vad indulatu fia megragadván a lánykát földre teríté, száját be-fogta s megbecseleniívén, féláljultan vérében fetren-geni hagyá. A lányka ájulásából magához térve, haza felé indult, de utközben találkozott anyjával, sikoltva szaladván elébe e szavakkal: „ne hagyjon édesanyám, mert Miklós meg akar ölni.“ Ezután elmondá a rémült anyának a borzasztó eseményt. A szegény anya az illető helyen a panaszt megtevé s a törvényhatóság a tettest be is záratta; de — ho-gyan hogyan nem, sikerülvén neki börtönéből nem sokára elmenekülni, most szabadon jár, mintha sem-mit sem követett volna el.

— Zubovits honvéd hadnagy párisi utja, nagy lovaglása már másban is folgerjesztette az ily nem dícsőség utáni vágyat. Egy orosz vállalkozik ugyanis, hogy a bécs-párisi utat rövidebb idő alatt fogja megtenni, [mint Zubovits. A vállalkozó neve Durilin Vazul Dudsínából a Dnieper mellől, kinek lovai az egész chersovi kormányzóságban mint leg-gyorsabbak és legkitartóbbak vannak elhíresztelve s ki kötelezni akarja magát, hogy az utat hármas fogattal, tengelyen Bécsből Párisba jövő május ha-vának második felében 24 órával gyorsabban fogja megtenni, mint az említett honvédhadnagy. Durilin a bécsi „Jockey clubra“ bizza, hogy egy utitárst delegáljon melléje tagjai közül. Lovait egy fiatal tatár, 23 éves Seuka fogja hajtani. Durilin oly uti-társt kíván, ki pontosan ismeri az utat, hogy kike-rülhesse az idő veszteséget és el ne tévedjen.

— A Párisba lovaglás be van fejezve, Zu-bovics november 9-én reggeli 9 óra 45 perczkor ér-kezett meg Párisba, jó egészséggben, de egy kissé föl-izgatva. A merész lovas a bírák és a nagyszámu kö-zönség által lelkesülten fogadtatott. Tonrneauban lova sérülést kapott egy másik ló által, különben Zubovics már november 8-án megérkezhetett volna a franciaia fővárosba. A ló különben most már jó állapotban van. A Barrière du Trône felé hullámozó nép „éljen Ausz-tria-Magyarország!“ felkiáltással üdvözölte a honvéd-huszárt. A fogadásnál az osztrák-magyar követség ré-széről Kuefstein követségi titkár volt jelen, továbbá az „Austria“ egylet részéről Bolzani alelnök. Így te-hát a fogadás fényesen sikerült, mivel Zubovics egy negyedórával előbb érkezett meg, mint a határidő kitűzve volt. Zubovics arca halvány, de sem a lovas, sem a ló nincsenek elfáradva. Zubovits a „Grand Hotel“ be szállt. Zubovics tőkéletesen eleget tett az utazási programban foglalt pontozatoknak, minde-nüvé akkor érkezett meg utközben is, a mint az a programban ki volt kötvé s Páris is htfőn érte el szigoruan a program szerint. A bécsi lovaregylet Zubovitsnak 8 frt napi díjt ad és — mint kikötvé volt — 800 frtot fizet ki neki, miután a megszabott időpontban ért Párisba. Természetes, hogy a párisi osztrák-magyar követség nem fogadta őt hivatalosan, Kuefstein gróf ugyanis tagja lévén a bécsi lovaregylet-nek, Zubovicsnak mint tagtársának jött gratulálni. Mint bécsi lapok írják, Zubovics Párisból egyenesen Egyptomba fog menni, hol igen jövedelmező állást kapott egy nagy kereskedő házában. Hirlik azt is, hogy az osztrák-magyar uralkodó, azon esetre, ha Zu-bovics idejekorán érkezik Párisba, 600 oszt. aranyat ígért neki. Zubovicsról a „N. Ill. Ztg.“-ban a követ-kező érdekes közleményt találjuk: „Zubovits honvéd-hadnagy barátai előtt mint merész lovas és vitéz had-nagy ismeretes. Életéből a következő eset eléggé érdekes arra nézve, hogy a nyilvánosságának átadásék. Zu-bovicsnak volt egy testvére, ki hosszabb ideig élt Párisban és ott a magasabb körökben is megfordult. E fiatal ember, nem tudhatni mi okból, összekapott Mac-Mahon egyik hadsegédével s ennek következmé-nye párbaj lett. Zubovics kitűnő kardvívó volt, a hadsegéd pedig hírneves lövő; a magyar ember azonban elég nagylelkű volt a fegyvernem megvá-lasztását az ellenfélre hagyni s a franciaia kedvezését a pisztolyt választá. Zubovics egy golyó által találva meghalt, de az egész ügy titokban maradt s így a marsall segédének nem lett bántódása. A merész lo-vasban, Zubovicsban azonban feltámadt a bosszu ér-zete s elment Párisba, bátya gyilkosának fölkeresé-sére. A hadsegédet egy kávéházban meg is találta. „Ön X. hadsegéd,“ kérdé röviden őt. „Igen:“ volt a felelet. „Én Zubovics vagyok“, felelé vissza a had-

nagy s arczul uté a hadsegédet. Ebből párbaj lett életre s halálra — s a franciaia meghalt. Nem cso-da tehát, ha ily ember vállalkozik lóháton oly ki-szabott idejű lovaglásra, mint az ut Bécsből Pá-risig.

— Egy sikkasztó története. Báró Huszár La-jos, Krasznamegye pénztárnoka mult években több pénztári vizsgálat alkalmával az által tudta fedezni a sikkasztásai által eredt mintegy 3000 frtnyi hi-ányt, hogy kölcsönkép felvett pénzt tett a pénzlá-dába. Az utolsó vizsgálat alkalmával azonban pénzt már nem kaphatott. Véletlenül akkor ugy történt a vizsgálat, hogy a bizottság azon öt pénzládat, mely a megye pénztárát tartalmazta, őt egymásután kö-vetkező napon vizsgálta meg. E módon báró Huszár Lajos sikkasztásai nem kerültek volna napfényre, ha a bizottság elnöke ujra meg nem vizsgálta volna mind az öt ládat egyszerre. Akkor kitűnvn, hogy két láda egészen füres, a pénztárnok bevallotta, hogy a hiányt e furfangos „kezelés“ által el akarta simi-tani. Habár b. Huszár nem akarta beismerni, hogy a hiányzó pénzt elsikkasztotta s saját hasznára for-dítá, azt állítván, hogy a nevezett összeget elvesz-tette, a fenytő törvényszék őt bűnösnek találva, sik-kasztás, csalás és hűtlen kezelés miatt két évi börtönre ítélte. A királyi táblának I. büntető tanácsa, melynél Andrásovics bíró ur raferalta ezen ügyet, a büntetést mértékét helybenhagyta ugyan, de a bűnczimeket megváltoztatván, csak is a „sikkasztás-ban“ találta bűnösnek báró Huszár Lajost.

— Cornelius Péter, a müncheni kir. zene-akademia jeles tanára, a hírneves zeneköltő és író a közelmúlt napokban, férjkorá javában elhunyt. „Cid“ ezimű drámai operájával zeneköltészeti kiváló tehetségéről tett bizonyosságot. A magyarnyelv, zene s irodalomnak is ritka hó barátja s kegyelője volt. Különös kegyelettel viseltetett Petőfi költszete iránt. Legutóbbi foglalkozása is a magyar zenére vonatko-zott, a mennyiben Liszt „Leleksevés“ című férfi-karának magyar szövegét németre fordította a né-met kiadás számára.

— Új vallás felekezetet terjed a Bánságban mely szekta ugyan a „nazarénus“ nevet viseli, de lényegesen eltér ennek elveitől; nem tartozik a na-zarénusok felekezetéhez s „igazhívó“-nek nevezi magát. E hívek hitokról senki előtt nem nyilatkoz-tak: esküt nem tettek s fegyvert nem viseltek. A katonaságnál jelentkező igazhívók az esküt és a fegy-verviselést konokul megtagadják. Az országban az új vallás számtalan profétái kóborolnak. Többnyire órásmester emberek ezek.

— Párisból gróf Chamisso halálát jelentik. Az elhunyt rokona volt a hasonló nevű költőnek, ki a Chamisso nevet Németországban halhatatlanná tette.

— Jules Favre jelenleg egy munkán dolgo-zik, melynek czime a „Nemzeti védelem kormány-nak története“ lesz s e hó vege felé kerül ki a saj-té alól.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Nov. 11-én 5% Metalliques 70.10 frt. Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 74.75 frt 1860 Kölcsön 109.10. Bankrészvény 980 Hitelintézeti-részvények 231.75 London 110.60 ft. st. Ezüst 105.55 Cs. kir. arany 525.— Napoleondor 89.—

Urbéri kötvények: Magyarországi 77.50 Te-mesi 77.— Erdélyi 75.— Horvátországi 79.50

Felelős szerkesztő: Szász Béla

— Stein János erd. muz. egyleti könyvtáros és kir. egyetemi nyomdász kiadványában megjelent naptárak: Erdélyi képes kis naptár 1875-ik közönséges évre. 17. évfolyam. A király-hágón inneni s nehány királyhágóntul nevezetesebb vásárok legujabb s ujonnan kijavított jegyzékével. Ára 26 kr. pos-tán küldve 32 kr. Irodai fali nap-tár 1875-re. Katholikus és protestáns, gö-rög-orosz és izraelita naptárral, bolyeg-illeték-táblákkal s a királyhágón inneni kir. törvényszékek s járásbíróságok tá-blázas kimutatásával. Különösen hivata-li használatra. Ára 30 kr. postán küld-ve 35 kr. — Sajtó alatt van s no-vember elején fog megjelenni: Erdélyi képes nagyobb naptár 1875-re. Ha-todik évfolyam. Dús tartalma mellett a miniszteriumok, állami számvevőség, kir. kuria, kir. ítélőtáblák s a királyhágón inneni (Erdély) összes törvényszéki, köz-igazgatási, m. k. bánya- és jószágigazga-tósági, pénzügyi, adó-, posta- és távirda-hivatali; továbbá az állami s más nyil-vános intézeteknek a legujabb és hiteles adatok után összeállított tiszti czim és névtárát fogja hozni s így hivatalnokok, gazdák, magánosok és üzletembereknek szükséges, csaknem nélkülözhetetlen ké-zikönyvül szolgálni lesz hivatva. Ára csak kr. 50 Postán küldve 56 kr.

Nyiltér.

Steindecker S. és társa mai számunkban megjelent hirdetésére figyelmeltetjük tisztelt. ol-vasóinkat. Eredeti sorsjegyekről s főnyereményekkel oly gazdagon kiállított sorsszúrástól van szó, hogy nálunk is élénk résztevére számíthatni. E vállalat annyival nagyobb bizalmat érdemel, mert állami ke-zesség van nyujtva s a fenebbi kár mindenkor szí-goru eljárás és számos nyeremény kifizetése által vi-ágazerte ismeretes.

Hirdetmény.

Mintán a marosújvári m. k. sóhivatalnál f. é. október-hó 20-kán megtartott gabona szállítási árlejtésen a beadott írásbeli ajánlatok, magos árak miatt célhoz nem vezettek, azért a mélt. sóhivatalnak 5169 sz. rendeletére f. év november 19-én délelőtt 9—11 óráig alóli sóhivatali irodában, újabb írásbeli árlejtés fog tartatni, a jövő 1875-dik évre szükséges gabona szállítás végett, a hol is 3000 bécsi mérő elegybuza

1500 bécsi mérő törökbuza a legolcsóbbért vállalkozónak ki fog adatni.

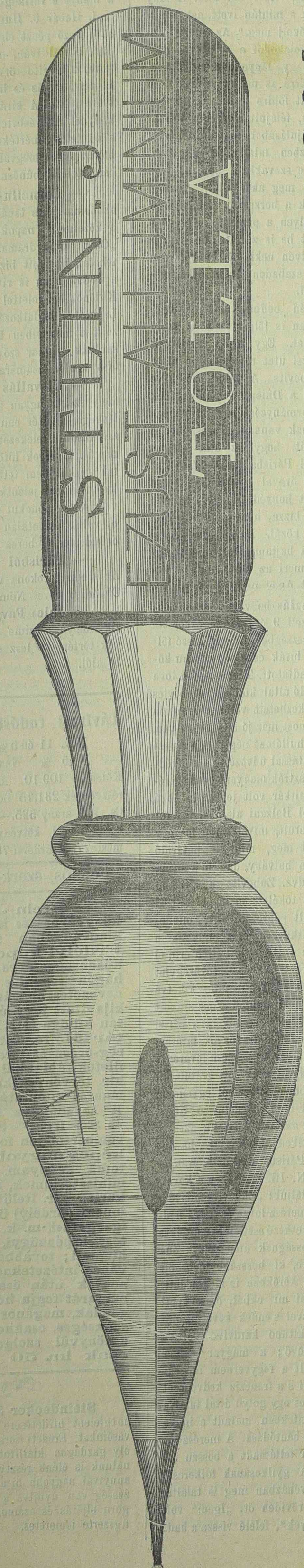
A költévi pontjai, melyben a gabona minősége is benn foglaltatik, bár mikor megtekinthető alóli sóhivatali irodában, a hivatalos órák alatt; a hová a szabályszerűen kiállított és 5% bánatpénzzel és bélyeggel ellátott ajánlatok is az árlejtés napja 11-dik órájáig beadandók, később érkezett ajánlatok nem fogadtatnak el.

Marosujvart, 1874. október 29-kén.

A m. k. sóbányahivatal.

Stein János papírkereskedése nagyban és kicsinyben

Kolozsvárt főtéren 2-dik szám

1 doboz 144 darab hegyes, közép vagy tompa 1 frt 20 kr.

Hirdetmény.

A kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a Torda mezővárosi bor- és húsfogyasztási adónak az 1875. illetőleg 1876 és 1877 évekre is bérbeadása céljából folyó év

november hó 25 délelőtt 9 órakor

a nevezett pénzügyigazgatóság 1-ső ügyosztálya irodájában nyilvános árverezés fog tartatni, és pedig

a borra nézve
a husra nézve

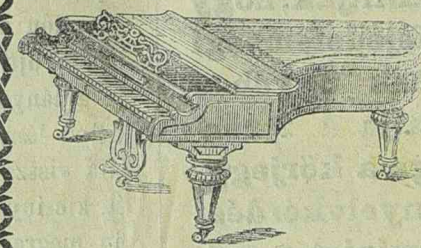
1600 frt.
4000 frt.

kikiáltási ár mellett.

A további feltételek ugy ezen pénzügyigazgatóság kiadó hivatalában, valamint a helybeli és tordai m. kir. pénzügyi biztosságnál a hivatalos órákban megtekinthetők lesznek.

Kolozsvárt, 1874 november 8-án.

Schreiber.

Uj Zongorák és Harmoniumok,

Pianinok és kurta zongorák nagy választékban.

Régi zongorák becserélése, javítás és hangolás

jótállás mellett jutányos árban.

Árjegyzékek ingyen és bérmentesen.

(279)

TRISKA FERENCZ,

(26—*)

Kolozsvárt, Mátyáskirályutca, a távirdahivatallal szemben.

STEIN JÁNOS

erd. muzeum egyi. könyvkereskedése Kolozsvárt ajánlja

a téli idény közeledtével

a következő jeles, szépirodalmi munkákat a t. olvasóegyletek, casinók, egyáltalában a szépirodalom barátainak, kik nyilvános olvasó könyvtárak élvezetében nem részesülhetnek—szíves figyelmébe:

GIL BLAS DE SANTILLANE.

Irta Le Sage,

franciából fordította Benedek Lajos.

Képes kiadás. 4 csinos kötet. Ára füzve 5 frt.

Két erkély szobácska.

Regény. Két kötetben. Irta Flygaré Carlén Emilia.

Ára 2 forint.

LECOQU UR.

Regény. Irta Gaboriau Emil. Francziából. 9 kötet.

Ára 9 frt 40 kr.

Egy uri társaság.

Regény. Gaboriau E. után francziából fordítva. 3 kötet.

Ára 4 forint.

A tűzhely tücske.

Elbeszélés. Irta Dickens (Boz) K. Ára 80 kr.

Pampelonne lovag.

Történeti regény. Irta Gondrecourt A. Francziából. 7 kötet.

Ára 7 forint.

TÉLI ESTVÉKRE.

Jeles külföldi írók beszélyéből. 2 kötet ára 2 frt.

A szerzetes uralma vagy Róma a 19-dik században.

Irta GARIBALDI tábornok.

2 kötet bolti ára 4 forint helyett csak

1 frt 50 kr.

A KALANDOR.

Történeti regény. Irta Montépin Xavér. Francziából. 9 kötet.

Ára 9 frt 40 kr.

A fekete mise.

Regény. Francziából. Irta Ponson du Terrail. 4 kötet.

Ára 4 forint.

A rejtélyes Páris.

Regény 8 kötetben. Irta Ponson du Terrail. Francziából.

Ára 8 forint.

A torlaszok királynője.

Történeti regény 6 kötetben. Irta Ponson du Terrail.

Ára 6 forint.

PÁRISI TITKOK.

Irta Sue Jenő. Francziából. 15 kötet.

A könnyebb megszerzés végett e munka kötetenként 80 kron is adatik.

Sue Jenő, a bolygó zsidó.

Regény. 16 kötetben. Kötetenként 80 kr.

Három orosz és három angol kalandjai Déláfrikában.

Verne Gyulától. Francziából fordította Ajtai K. Albert.

Ára 2 forint.

A vádlottak padján.

Regény. Irta K. Papp Miklós. Ára 1 frt 20 kr.

Mit beszél a világ?

Regény. Irta K. PAPP MIKLÓS. Ára 1 frt 20 kr.

Ugyan csak

Legújabbban megjelentek és Stein

János erd. muzeum-egyi. könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

A jegyesek.

Milánói történet, a 16-dik századból.

Irta Alessandra Manzoni.

Olaszból fordítva. Ára 2 frt 80 kr.

A nagyvilági hölgy.

Regény. Irta Devall E. 2 kötet.

Ára 2 frt.

A véres kincs.

Regény. Irta Féval Pál.

Ára 1 frt 60 kr.

A nemes leánya.

Regény. Irta Schwarz Mária.

3 kötet. Ára 3 frt.

Holt Felix a Radicalis.

Irta Georges Eliot. Angolból

fordítva. 2 kötet. Ára 3 frt.

Fáy András

eredeti meséi és aphorismái,

4-dik kiadás. 2 kötet egybe kötve.

Ára 1 frt 60 kr.

Kezet kell nyújtani a szerencsének!
375,000 bir. márka

Főnyereményt nyújt kedvező esetben a legújabb nagy pénzkiosorolás, a mely a magas kormány által van engedélyezve és biztosítva.

Az új terv előnyös beosztása olyan, hogy kevés hó alatt 7 húzásban 13,300 nyercemény jó biztos elhatározás alá, ezek közt esetleg főnyeremények 375,000, különösen pedig 250,000, 125,000, 90,000, 60,000, 50,000, 40,000, 36,000, 30,000, 24,000, 20,000, 18,000, 15,000, 12,000, 6000, 4000, 203-szor 2400, 412-szer 1200, 612-szer 600, 699-szer 300, 19,700-szor 135 bir. márka sat.

A nyeremény-húzások tervszerűleg hivatalosan vannak megállítva.

A legközelebbi első nyereményhúzására ez az államtól biztosított pénzkiosorolásnak 1 egész eredeti sorsjegy ára csak 2 tallér, vagy 3 1/2 frt. bankjegyben
1 fél eredeti sorsjegy ára csak 1 tallér, vagy 1 1/2 frt. bankjegyben
1 negyed eredeti sorsjegy ára csak 1/2 tallér vagy 90 kr. bankjegyben
az összes beiktatás mellett.

Megrendelések a legnagyobb figyelemmel azonnal teljesítetnek, s mindenki az állampostával ellátott eredeti sorsjegyeket kap.

A megrendelésekhez ingyen csatoltnak a szükséges játéktérvek s a résztvevőknek felosztás nélkül küldjük meg minden húzás után a hivatalos nyeremény-lajstromokat.

A nyeremények kifizetése állami jóállás mellett mindig pontosan történik s egyenes megküldés, vagy az érdekeltek kívánságára, Austria minlen nagyobb piacznak létező összeköttetésein által, eszközölhetők.

Ülőitünket mindig pártolja a szerencse s több tetemes nyeremény mellett többször volt már hivatalos bizonyítványok szerint szerencsénk az első főnyereményekhez, a mit a résztvevőknek ki is fizettünk, így lón a f. é. október 7-én is a főnyeremény nálunk meggyerve.

Egy ily. a legszilárdabb alapon fekvő vállalat iránt előrelátólag igen élénk részvétre számíthatni, kérjük tehát, hogy minden megrendelést eszközölhessünk, azokat minél előbb és minden esetre még f. é. november 30-ka előtt hozzánk beiktatni.

Steindecker S. és Társa,

bank- és váltó-üzlete Hamburgban.

Mindenemű állampostán, vasúti részvény és kölcsönsorsjegy bevétele és eladása.

U. I. Ezennel köszönjük az eddigi bizalmat s a midőn az új kiosorolás kezdetével a résztvevőkre ezennel tisztelettel felhívást intézünk, ezután is ügykezni fogunk, hogy pontos és szigorú szolgálat által résztvevőink teljes melegegedését kiérdemeljük.

Fennbibiék.

"PURITAS."

Haj-íjító-tej.

A „Puritas” nem hajfesték, hanem tejemű folyadék, mely majdnem azon csodálatos hatással bír, hogy ősz hajakat megifjít, az-az lassanként, még pedig legke-sőbb tizeneggy nap alatt ama szint visszaadja, melylyel eredetileg bírt!

A „Puritas” nem tartalmaz festékanyagot. A haj tetézés szerint vízzel mosat-hatik, lehet fehérrel átvont vánkoston aludni és gőzfürdőkét használni, a festékek nyoma sem vehető észre, mert a

„PURITAS”

nem fest, hanem ifjít.

A használat

a világon a leggyorsabb. A tejből a kézzre öntetik, s addig dörzsöltetik vele a haj, míg kellően meg van nedvesítve, s ez mi-nig dörzsölés ismételtetik. Ebből áll az egész. Ha a haj ismét visszanyerte eredeti természetes színet, mi rendesen tíz-tizenkét nap múlva történik, további fenntartására elegendő a tejnek hetenként 2—3-szor való használat, s egy bajusz-, pofa- és telesza-kál, valamint a leghosszabb női haj is meg-ifjítatnak.

Egy üveg „Puritas” 2 frt. (pos-tai szétküldésnél 20 krral több) s készpén-zel, vagy utánvétellel kapható Franz Ottó és társaiál Bécs, Mariahilfer-strasse 38. szám.

Raktárak:

Fogaras: J. P. Hermann gyógyszerész.

N. Szében: Gürtler Károly.

Kolozsvárt: Valentini gyógyszerész Redoute soron.

Segesvárt: J. B. Teutsch.